

(המשך מעמוד 7)

כנית. שתרכו סניבה לוחמים צעירים ורעננים, להפלת המישטר. תחת זאת אסף סניכו כעיקר עסקים ותיקים שיצאו מכלל שימוש, אנשים "בטוחים" ומימסדיים כמו אליעזר ליכנה, אברהם ויינשל ודומיהם. ישעיהו ליבוביץ, ש' התפתה להצטרף, פרש במהרה. כך גם ערי ז'בוטינסקי. הצעירים — הן מרגלית, אורי סלע, אלכס מסיט ואחרים — התאכזבו במהרה.

את הרעיונות לתנועה קנה במשיך. הוא לקח מפה ומשם, ובישל בליל יוני מתוך דמיון ר"ץ של ימינו). בכנסת הייסוד באולם מוגרבי בתל-אביב הפריעו לו אנשי-חרות. תמיר צעק לעברם: "אלוהים ישמור על המדינה אם אתם תגיעו לשלטון!"

תמיר היה נואם מעולה. לא דמגוג מלהיב כמו בנין, אך טוען מעולה, בעל כושר-שיכנוע רב, בעל קול טוב ומי אומן. בצעירותו התכוון להיות קריין של קול ירושלים. ועבר קורס המיפלה לא הצליחה, לא הלכה לבחירות והתפרקה. תמיר חזר לחרות. שוב יכול היה להמתין ולהצליח. אך בוועידה לא חרות, ב-1966, היה נדמה לו שנוצרה הודמנות-יפו להפיל את בנין ולהשתלט על התנועה, בעזרת העסקן הוותיק אליעזר שוסטק. קמה מהומה, ותמיר נאלץ לפרוש בראש חבורה קטנה, שקראה לעצמה "המרכז ה' חופשי".

בשלב בנין, היתה זאת חווייה טראומטית. הוא נשבר, כפי שלא נשבר מאז אלטלינה ועד לפרישתו לרוחבי צמה. הוא לא סלח לתמיר מעולם, וחסם את דרכו שוב ושוב, ככל פעם שרצה לחזור לחרות.

המרכז החופשי התאים את עצמו לאווירה היונית של הימים ההם. אך למחרת מילחמת ששת-הימים, כאשר בנין היה בממשלה, הפך תמיר את מיפלתו הקטנה לסיעה ימנית-קיי צונית (רמייית התחייה של ימינו). הוא טבע את הסיסמה "שטח משוחרר לא יוחזר!" והפך לסמן הימני של הכנסת. זה לא עזר לו. ב-1969 כמעט ולא הצליח לעבור את אחוזה-החסימה. הוא למד את הלקח, וב-1973 הצטרף לליי-כוד, אריאל שרון, שהקים את הליכוד, התלהב לשעה קלה מתמיר, ומאז הפך לאויבו.

ב-1977 הצליח תמיר, בתימרון מבריק, להשתחל לתוך ד"ש החדשה, להשתלט על המיפלה ועל יגאל רדין התמים, שהשתעבר לו כמו רבים לפניו. יריביו במיפלה טענו שהוא פילג אותה וגרם להתמוטטותה. כנציג ד"ש הפך לשר-המישפטים. כהונתו בתפקיד זה שנוייה במחלוקת. הוא הפתח שהחליף כמה תקנות-חירום בריטיות, אך הוא יצר את סעיפי-התועבה ברבר "הוהיות עם אירגוני טרור", חוקק חוק דראקוני נגד חופש-העיתונות ("צניעות הפרט") וניסה לחוקק כמה חוקים אנטי-דמוקרטיים נוספים. בסך-הכל היתה כהונתו בלתי-מרשימה.

ב בחירות של 1981 לא הצליח עוד להשתחל לשום מיפלה. הוא נשאר בחוץ. יצא לו שם של מפוצץ-מיפלות.

הוא רצה לחזור לחרות, אך מנחם בנין הצליח, בצורה מתוחכמת ובאמי צעות שליחים, לחסום את דרכו. מאז רעד. יתכן שלא התגבר על מות בנו, טייס בחיל-האוויר שנספה בת-אונה. מחלת פארקינסון הפריעה לו. בשנים האחרונות לקה במחלה ממארת. מעשהו האחרון היה המיבצע לחר לופיה-שבויים. גם זה היה אופייני. כשחזרו השבויים, היה בין ראשי הח' גנים בציבור. כאשר פנתה דעת-הקהל נגד המיבצע, הכריז שהתנגד לו מראש. יצחק רבין, שנשא באחריות, לא סלח לו.

הסיכום: ררך ארוכה, שעליה מרחפת הרגשת הביזבוז. איש מבריק ביזבוז את כישורונותיו.

(בשבוע הבא יספר אורי אבנרי על יחסיו עם תמיר).

העולם הזה 2600

מינילוג של שמואל ברזל:

"ישבתי בטעות

במקום המיועד

לעורך-דין!"

שאני אובייקט-חקירה. מה ראיתי לנגד עיניי? לא. לא מעצר, מייד הובהר לי שאין שום כוונה לבקש את מעצרי. גם לא חשבתי על מיכאל אלבין או אברהם גינדי ז"ל. מה שהיה קשה זה ההפתעה: לא האמנתי למישמע אוניי. לא ציפיתי שזה יקרה. הערכת את ההתפתחויות אחרת. טעיתי, טעיתי.

אבא ואמא

אבא שלי היה סוחר למכשירי-חשמל. אמא שלי לא עברה אף פעם. אני לא "הבן של". עם תום שרותי בצבא — אני יליד 1931 — לא חשבתי מה אני רוצה להיות כשאיה גדול.

שירת בנח"ל. אז איש לא חשב על לימודים. הכיוון היה הכשרה, קיבוץ. כשהחלתי ללמוד, החלטתי על מישפטים. מדוע מישפטים? מפני שאין לי נטייה להנרסה. רפואה לא משכה אותי. ב-1950 התחלתי ללמוד בפקולטה למישפטים בירושלים. כשסיימתי, הצטרפתי כמתמחה למישרד מיכה כספי וחיים צדוק. ב-1957 פרשתי עם צדוק ועם עורך-דין נוסף, והקמנו את השותפות הנוכחית. אפשר לכנות אותי סלף-מיידמן (איש שכנה את עצמו). לא צפיתי אף-פעם שיחכו לי בפניה, לא לפני 10 שנים, לא לפני שנה. אני מופתע.

חריש לא חבר

אני בהחלט מרגיש שאני נתון במצב קפקאי: העניין שלי התגלגל מהיועץ

ברזל לדפנה ברק: "חשבתי שאני בסרט של וודי אלן ★ לבשתי מיכנסיים קצרים ולא הכירו אותי ★ התכוונתי ללכת לקיבוץ..."

המישפטי לממשלה. יוסף חריש, שלא רצה להתערב במיקרה שלי. האם אנהנו ירדיים? מה זה ירדיים? במשך שנים היו בינינו יחסי עורך-דין-שופט, ופרט להשתתפותו כבר-מיצוה של כן או כחתונה של בת, והומנתי לאירועים רומים אצלו, לא יצאנו ביחד לאירועים. נראה שפרקליט-המדינה — שאותו אני בכלל לא מכיר — לא רצה לספוג ביקורת ציבורית על התערבות בעניין. זה ירד לפרקליט-המחוז, או אולי לסגן פרקליט-המחוז. השתלשלות הרברים היא בהחלט קפקאית בהבדל אחד: אנהנו עדיין מדינת חוק, וזה מה שנותן לי את הכוח והאמונה. מישפט כזה, על פי נסיוני, יכול להימשך שנה, במיקרה הטוב. במיקרה הגרוע — שנתיים.

הכותרות שלמחרת

את היריעה על ההחלטה להעמיד אותי לדין קיבלתי ביום שני שעבר בנזוק, באמצעות הטלפון. הרבר הראשון שראיתי לנגד עיניי היה כותרות העיתונים שלמחרת. חשבתי כיצד יקבלו זאת אלפי ירדיי, בניה-המישפחה. מייד הודעתי לשתי בנותי, העובדות במישרד. בצהריים טלפנתי לאשתי, ובערב — לבן שלי.

הנושא עצמו לא היה עבורם בגדר הפתעה, מפני שכתקופת השימוע (האקט החריג שנעשה אופנתי באחרונה, במהלכו מקבלים נאשמים מכובדים את כל חומר הראיות וגרם ומשמיעים את טיעוניהם, כטרם יוחלט אם להעמידם לדין) הם היו בעניינים.

אולי הם הופתעו בגללי. נתתי להם את ההרגשה שלא אועמר לדין. אחר-כך התחילו להגיע עשרות שוחות-הטלפון, המיכתבים, המיברקים. אכזבות? יש לי ירד קרוב. שלא שמעתי ממנו, וחשבתי על כך. רק עכשיו הסתבר לי שהוא שהה בחו"ל.

אין תמונת שלי

להיות מפורסם: תמיד השתדלתי להתרחק מהזרקורים. אני עדיין מאמין בשיטה האנגלית, בניגוד לאמריקאית, שעורך-דין לא צריך לעשות פירסומת לעצמו. מכרים מעולם-התיקשות סיפרו לי שכאשר התחילה הפרשה, חיפשו עליי חומר בארכיוני-העיתונים, ולא מצאו שם כלום. תמונות? בטח שלא היו. עצם החשיפה וההקשר לא-נעימים. מוכן שבהקשרים כאלה גם בוחרים כותרות נאיביות, ולא-ידווקא את התמונות המחמיאות. אבל נגזר עליי לעמוד בכך. נגזר? אני לא פטליסט.

"שושנת קאהיר"

יש סרט של וודי אלן ("שושנת קאהיר הסגולה"). איזה סרט זה? שמוציאים את השחקן מן הסרט לחיים, ומחזירים אותו לסרט. כך אני חש, כאילו אני צופה בסרט שלא שייך לי, סרט של מישהו אחר, שמדי פעם אני יוצא ונכנס לתוכו.

שמואל ברזל היה אחד מעורכי-הדין, ששמים היה ידוע רק בחוגי הצמרת הכלכלית-מישפטית-פוליטית במדינה. אך בחוג מובהר זה היה מעמדו רם ונישא. מה קורה לאיש כזה, כאשר לפתע הוא נגרר אל מוקד אור הזרקורים, כנאשם בגניבת-ענק של עשרות מיליוני דולארים (העולם הזה 24.6.87)? השבוע גילה ברזל (למעלה, עם פרקליטו רם כספי) טפח מחזיונותו בשיחה עם דפנה ברק:

כשהגעתי ביום השישי שעבר לבית-המישפט, התיישבתי בטיבעיות. מתוך הרגל, במקום המיועד לעורך-דין. כשישבתי במשך הדין ליד רמי (כספי, פרקליטו של ברזל) הייתי צריך להזכיר לעצמי שאני לא עורך-דין פה. לא הרגשתי השפלה, אלא הרגשה מוזרה. גם כמישטרה לא נתנו לי להרגיש השפלה. אין לי טענות נגד המישטרה, אלא נגד שיקול-דעתה של הפרקליטות.

אברהם שפירא

ידוע לי שיש מי שמנסה לכרוך את שמו של חבר-הכנסת אברהם שפירא בפרשה. הקשר היחירי שלו לפרשה הוא שאני פרקליטו מהיום שנכנסתי

לעסקים. במשך 25 שנים אני פרקליטו. נוצרו קשרי-ידדות בין שתי המישפחות. שלו ושלי. ילדיו גדלו לנגד עיניי. חוץ מזה אין הוא קשור לפרשה!

מוסיקה ואופרה

לא שינתי מנוהגי ותחביבי במשך השבועיים האחרונים, שאני בכותרות. אני אוהב מוסיקה ואופרה. לא לא למרתי אף-פעם לנגן. כעיקר אני אוהב להאזין למוסיקה קלאסית. מה עשיתי ביום שישי? לבשתי מיכנסיים קצרים, חבשתי לאונוני אוניות של ווקמן. ירדתי לחוף-גוררון כשבידי העיתונים של סוף-השבוע, וביליתי את אחר-הצהריים בלי הטלפונים. איש לא ידע היכן אני. כך אני נוהג בכל יום שישי. שומדבר לא השתנה בינתיים. הנה, בשבוע שעבר היינו, אשתי ואני, בדון גובני ובסרט החדש של וודי אלן.

ברזל זה ברזל

מכל מאות הטלפונים שקיבלתי עד עכשיו, חרוט בוירוני אדם דתי וחכם, שאמר לי: "אלוהים כנראה רצה להעניש אותך. אבל מכיוון שהוא אוהב אותך — העניש אותך כך שזה חולף, ורק יגרום לך עוגמת-נפש" אופטימיות יתר? אני אדם אופטימי מטיבעי, אם כי נכון שזהו המיכתן הקשה ביותר שעברתי בימי חיי. עד היום הכל הלך לי קל וחלק. אני לא אדם דתי, למרות שמוצאי הוא ממישפחה דתית. השם "ברזל" אינו עיברות של שם לועזי. במקור זה נכתב ברז"ל, ראשי-התיבות של בני ר' זלמן לייב.

מישפחתי מוצאה מצפת. אני עצמי יליד ירושלים. אחד מאבותיי, שהגיע ממזרח-אירופה, נקרא ר' זלמן לייב, ואילו בניו כינו עצמם "בני ר' זלמן לייב" או "ברז"ל". אבי כבר הוריד את הגרשיים, וכך נשאר השם "ברזל".

סכד על הכרעה

איך אני רואה עצמי שנה מהיום? האם אכתוב ספר על הפרשה? הרעיון עוד לא עלה על דעתי. אינני חושב שאיהפך לאדם ממורמר. האם שאאר בין צמרת הפרקליטים בארץ? ההרגשה שלי היא שאמשיך לעבוד באותה הצורה.

אין רגשי-נזק

למי אני מחכה בפניה? בינתיים עוד אין כי רגשי-נזקם. אני עוד בתוך הפרשה.

אלבין וג'ינדי

הרגע הכי קשה היה כאשר נודע לי — זה היה לפני זמן די קצר — שבכלל אני אובייקט לחקירה ולמישפט. הזמינו אותי לתת עדות כמישטרה. הסתבר לי